

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1-6 ปีการศึกษา 2527 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 โรงเรียน ๆ ละ 2 ระดับ ๆ ละ 1 ห้อง กลุ่มตัวอย่างนี้ได้จากการสุ่มหลายชั้น (Multi-stage Random Sampling) โดยผู้วิจัยคัดรายชื่อโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แล้วจำแนกโรงเรียนออกเป็น 4 ประเภท คือ โรงเรียนชายล้วน โรงเรียนหญิงล้วน โรงเรียนสหศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา แล้วสุ่มโรงเรียนแต่ละประเภท ๆ ละ 3 โรงเรียน ๆ ละ 2 ระดับ ๆ ละ 1 ห้อง ได้ห้องเรียน 12 ห้อง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1149 คน นักเรียนตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ 58 คน และนักเรียนที่ไม่สามารถจำแนกประเภทของการอบรมเลี้ยงดู 36 คน ผู้วิจัยได้คัดออกไม่นำมาวิเคราะห์ที่นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 1055 คน ซึ่งแยกรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างไว้ในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนจำแนกตามประเภทโรงเรียนและระดับชั้น

ประเภทโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	ระดับชั้น		รวม
		ม.ต้น	ม.ปลาย	
ชายล้วน	วัดราชบพิธ	46	44	238
	วัดมกุฏกษัตริยาราม	42	34	
	เทพศิรินทร์	40	32	
หญิงล้วน	วัดสังเวช	50	36	253
	ศรีสุวิโยทัย	48	32	
	ศรีอภัยชา	55	32	
สหศึกษา	วิมุตยารามพิทยากร	43	60	331
	สุรศักดิ์มนตรี	58	71	
	มัธยมสันติวิทยา	54	45	
มัธยมสาธิต	มัธยมสาธิตมหาวิทยาลัย			233
	ศรีนครินทร์วิโรฒ ปทุมวัน	44	37	
	มัธยมสาธิตมหาวิทยาลัย			
	ศรีนครินทร์วิโรฒประสานมิตร	40	31	
	มัธยมสาธิตมหาวิทยาลัย รามคำแหง	45	36	
	รวม	565	490	1055

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามประเภทโรงเรียน ดังนี้คือ นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนชายล้วนมีจำนวน 238 คน นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนหญิงล้วนมีจำนวน 253 คน นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษามีจำนวน 331 คน และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสาธิตมีจำนวน 233 คน

กลุ่มตัวอย่างที่จำแนกตามระดับชั้น คำนี้นี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีจำนวน 565 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปลายมีจำนวน 490 คน รวมนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 1055 คน

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรต้น

ตัวแปรต้น		จำนวน	รวม
การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่	คุ้มครองมากเกินไป	289	1055
	ทอดทิ้ง	185	
	ประชาธิปไตย	581	
ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง	สูง	482	1055
	ต่ำ	573	
ประเภทโรงเรียน	ชายล้วน	238	1055
	หญิงล้วน	253	
	สหศึกษา	331	
	สาธิต	233	
ระดับชั้น	ม. ต้น	565	1055
	ม. ปลาย	490	
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	สูง	514	714
	ต่ำ	200	
ระดับการศึกษาของพ่อแม่ (ผู้ปกครอง)	สูง	414	770
	ต่ำ	356	

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแปรต้นมีจำนวนคำนี้นี้คือ การอบรมเลี้ยงดู ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ประเภทโรงเรียน และระดับชั้นมีประเภทละ 1055 คน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีจำนวน 714 คน และระดับการศึกษาของพ่อแม่มีจำนวน 770 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 4 ชุด คือ

1. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบจากตัวเลือกในคำถาม เพศ ระดับชั้น ประเภทโรงเรียน รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของตนเอง

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง ซึ่ง วันทนา สิริรัตน (2522) ได้ปรับปรุงจากแบบสอบถามสังกัดแห่งตนของ จรัญ พรหมคำตัน (2519) ซึ่งแปลจาก Tennessee Self-Concept Scale ของ William H. Fitts ลักษณะของแบบวัดนี้ประกอบด้วยประโยคบรรยายตนเอง 100 ข้อ ซึ่งข้อความเหล่านี้จะบรรยายลักษณะของตนเองทางด้านร่างกาย ศิลธรรมจรรยา ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านการวิจารณ์ตนเอง ด้านเอกลักษณ์ ด้านความพึงพอใจ และด้านพฤติกรรม

2.1 ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยประโยคบรรยายตนเอง ซึ่งมีทั้งคำดีและไม่ดี จำนวน 100 ข้อ ข้อความเหล่านี้จะบรรยายลักษณะของตนเองทางด้านร่างกาย ศิลธรรมจรรยา ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านการวิจารณ์ตนเอง ด้านเอกลักษณ์ ด้านความพึงพอใจ และด้านพฤติกรรม

ตัวอย่างประโยคและการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง	ผิดทั้งหมด	ผิดส่วนมาก	ผิดบ้างถูกบ้าง	ถูกส่วนมาก	ถูกทั้งหมด
1	ฉันมีร่างกายแข็งแรง					
2	ฉันคิดว่าฉันเป็นคนไม่เรียบร้อย					
⋮						
100						

การทอยแบบสอบถามให้ผู้ตอบพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อที่เป็นการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับตนเอง โดยกาเครื่องหมาย (✓) ท้ายข้อความนั้น เพียง 1 ข้อเท่านั้น

2.2 เกณฑ์การให้คะแนน ให้ตามเกณฑ์ของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของ William H. Fitts คือ ข้อความใดที่แสดงว่าบุคคลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไปในทางที่ดี จะได้คะแนนตามตัวเลขค่าตอบที่เลือก เช่น ถ้าเลือกตัวเลขค่าตอบที่ 1 จะได้ 1 คะแนน เลือกตัวเลขค่าตอบที่ 2 จะได้ 2 คะแนน เป็นต้น ในทางตรงกันข้ามถ้าข้อความใดที่แสดงว่าบุคคลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองไปในทางไม่ดี กล่าวคือ เลือกตัวเลขค่าตอบ 1 จะได้ 5 คะแนน เลือกตัวเลขค่าตอบ 2 จะได้ 4 คะแนน เลือกตัวเลขค่าตอบ 3 จะได้ 3 คะแนน เลือกตัวเลขค่าตอบ 4 จะได้ 2 คะแนน และเลือกตัวเลขค่าตอบ 5 จะได้ 1 คะแนน เมื่อได้คะแนนรวมของแต่ละข้อแล้วผู้ที่ได้คะแนนน้อยกว่า 355 คะแนน ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำกับกรณีแรก เช่น ถ้าเลือกข้อที่ 1 จะได้ 5 คะแนน ถ้าเลือกข้อที่ 2 จะได้ 4 คะแนน เป็นต้น เมื่อให้คะแนนแต่ละข้อแล้ว ผู้ใดได้คะแนนรวมมากกว่า 355 คะแนน ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองสูง และผู้ใดได้คะแนนรวมน้อยกว่า 355 คะแนน ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองต่ำ

2.3 คุณภาพของแบบสอบถาม ในปี 2523 วันทนา ศิริวิรัตน์ ให้นำแบบสอบถามนี้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมสุราษฎร์ธานี กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ Coefficient alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8720

3. แบบสอบถามวัดพฤติกรรมกล้าแสดงออก

แบบสอบถามวัดพฤติกรรมกล้าแสดงออก ซึ่ง รังสรรค์ เพ็งบุญ (2523)

ได้ดัดแปลงมาจาก The Assertion Inventory (Fensterheim and Baer, 1975) The Rathus Assertiveness และ Willoughby Schedule, (Wolpe, 1973)

3.1 ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้มีจำนวน 50 ข้อ แต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบวัดระดับของความไม่สบายใจเมื่อแสดงพฤติกรรมนั้น

ตอนที่ 2 เป็นการวัดความถี่ในการแสดงพฤติกรรมนั้น

ตัวอย่างคำถามและการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความไม่สบายใจ					ความถี่ในการแสดงพฤติกรรม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	บอกว่าเมื่อเพื่อนนิคกับท่าน										
2	รับค่ายของชมเชยจากผู้อื่น										
3	นำของมีค่าหนีไปคืนร้าน										
⋮											
50											

การตอบแบบสอบถามนั้นให้ผู้ตอบกาเครื่องหมาย (✓) ท้ายข้อความของแต่ละข้อทั้ง 2 ตอน

ตอนที่ 1. ให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วแสดงระดับของความไม่สบายใจของผู้ตอบเมื่อต้องกระทำสิ่งนั้น โดยกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ต้องการเพียง 1 ช่อง

ตอนที่ 2 เมื่อผู้ตอบแสดงระดับของความไม่สบายใจเมื่อต้องกระทำสิ่งนั้นแล้ว ให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความนั้นอีกครั้งหนึ่ง แล้วแสดงระดับของความถี่หรือความเป็นไปได้ในการแสดงพฤติกรรมนั้น โดยกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ต้องการเพียง 1 ช่อง

3.2 เกณฑ์การให้คะแนน ให้คะแนนตามเกณฑ์ของผู้สร้างแบบสอบถามดังนี้

ข้อที่	ระดับความไม่สบายใจ					ความถี่ในการแสดงพฤติกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1										
2										
3										
⋮										
50										
คะแนน	1	2	3	4	5	5	4	3	2	1

เมื่อให้คะแนนครบทุกข้อแล้ว นำคะแนนมารวมกันเป็นคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคน ผู้ที่ได้คะแนนรวมมากกว่า 250 คะแนน แสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความกล้าแสดงออก และผู้ที่ได้คะแนนรวมน้อยกว่า 250 คะแนน แสดงว่าเป็นบุคคลที่ยังไม่มีความกล้าแสดงออก

3.3 คุณภาพของแบบสอบถาม ในปี 2521 ริงสรรค์ เพ็ญ ใ้มนำแบบสอบถามไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าสายวิทยา และโรงเรียนบ้านลาดวิทยา จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 150 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ Coefficient alpha ได้ค่าความเชื่อมั่น .91

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่

แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่ง สุทธิญา กุลอึ้ง (2522) ได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่ของ ถิ่น แพเพชร (2517)

4.1 ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นการให้นักเรียนรายงานตนเอง จำนวน 60 ข้อ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ๆ ละ 20 ข้อ โดยที่

- ข้อ 1,4,7,...,58 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง
 ข้อ 2,5,8,...,59 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย
 ข้อ 3,6,9,...,60 เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป

ตัวอย่างคำถามและการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนร่วมรับประทานอาหารกับพ่อแม่					
2	นักเรียนถูกพ่อแม่คว่ำให้เสียหาย					
⋮						
60						

การตอบแบบสอบถามนี้ให้ผู้ตอบอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วแสดงระดับของวิธีการที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อนักเรียน โดยกาเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ต้องการเพียง 1 ช่องเท่านั้น

4.2 เกณฑ์การให้คะแนน

ให้คะแนนตามเกณฑ์ของผู้สร้างแบบสอบถามดังนี้

ข้อที่	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1					
2					
⋮					
60					
คะแนน	5	4	3	2	1

เมื่อให้คะแนนครบทุกข้อแล้ว นำคะแนนของแต่ละตอนทั้ง 20 พฤติกรรมมา รวมกัน นักเรียนคนใดได้คะแนนตอนหนึ่งตอนใดมากกว่าคะแนนตอนรองลงมาไม่ต่ำกว่า 5 คะแนน จึงจะถือว่านักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูตามประเภทที่ได้คะแนนสูงสุด การ ถูความแตกต่าง 5 คะแนน หรือเท่ากับคะแนนเต็มของหนึ่งพฤติกรรมนั้นเพื่อจะได้แบ่ง กลุ่มตัวอย่างตามประเภทของการอบรมเลี้ยงดูให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4.3 คุณภาพของแบบสอบถาม ในปี 2522 สุกัญญา กุลอึ้ง ได้นำแบบ สอบถามไปทดลองกับนักศึกษาวิทยาลัยครูกาญจนบุรีปีที่ 1 จำนวน 90 คน และคำนวณหา ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ Coefficient alpha ได้ค่าความเชื่อมั่นของการอบรม เลี้ยงดูแต่ละประเภท คือ

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีค่าความเชื่อมั่น .83

การอบรมเลี้ยงดูแบบทอคทั้งมีค่าความเชื่อมั่น .83

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปมีค่าความเชื่อมั่น .73

ก่อนนำแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจริง ผู้วิจัยได้ นำแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับนี้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 2 โรงเรียนศรีอยุธยา จำนวน 200 คน หาค่าความเที่ยงของแบบสอบโดยใช้ ได้ค่า ความเที่ยงของแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ ดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าความเที่ยงของแบบสอบที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบ	จำนวน ขอสอบ	N	ความเที่ยง
1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง	100	200	0.8721
2. พฤติกรรมกล้าแสดงออก	50	200	0.9232
3. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่	60		"
- แบบทอคทั้ง	20	200	0.8079
- แบบประชาธิปไตย	20	200	0.8712
- แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป	20	200	0.8101

จากตารางที่ 3 แสดงผลของการทดลองใช้แบบสอบถาม ปรากฏว่า แบบสอบถามทุกฉบับมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทุกฉบับไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แยกกลุ่มตัวอย่างออกตามตัวแปรที่ต้องการศึกษา เพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{Guilford, 1978 : 45})$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ย}$$

$$\sum X = \text{ผลบวกของคะแนนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูล}$$

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}} \quad (\text{Guilford 1978 : 131})$$

$$\text{S.D.} = \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$\sum X^2 = \text{ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละคน}$$

2. หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้ Cronbach Alpha

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right) \quad (\text{อนันต์ ศรีโสภณ 2524 : 265})$$

$$\alpha = \text{ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา}$$

$$n = \text{จำนวนข้อในแบบสอบถาม}$$

s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 (Variance of a single item)
 s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบ
 ทั้งหมด

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-Ways Analysis of Variance) ตามตารางดังนี้ (ประกอบ กรรณสูต 2525 : 224)

แหล่ง (Source)	df	SS	MS = $\frac{SS}{df}$	F
ระหว่างกลุ่ม (Among groups or Sub total)	df_a = $rc-1$	SS_a	XXX	XXX
ระหว่างแถว (Between row)	df_r = $r-1$	SS_r	MS_r	$\frac{MS_r}{MS_w}$
ระหว่างสดมภ์ (Between column)	df_c = $c-1$	SS_c	MS_c	$\frac{MS_c}{MS_w}$
ปฏิกริยารวม (Interaction)	df_{int} = $(r-1)(c-1)$	SS_{int} = $SS_a - SS_r - SS_c$	MS_{int}	$\frac{MS_{int}}{MS_w}$
ที่เหลือหรือภายในกลุ่ม (Residual or within groups)	df_w = $(N-rc)$	$SS_w = SS_t - SS_a$	MS_w	XXX
ทั้งหมด (Total)	df_e = $N-1$	SS_t	XXX	XXX

4. ถ้าปรากฏว่า ปฏิสัมพันธ์ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางมีนัยสำคัญทางสถิติก็จะวิเคราะห์ต่อไปโดยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison) (อุทุมพร ทองอุไทย 2523 : 158)

$$\text{สูตร } S = \sqrt{(k-1) \cdot F_{\alpha; v_1, v_2}} \sqrt{MS_W \left[\sum \frac{(c_j)^2}{n_j} \right]}$$

S คือ ขอบเขตของค่าวิกฤต

$F_{\alpha; v_1, v_2}$ คือ ค่า F ที่ขึ้นความเป็นอิสระ v_1, v_2 จากตาราง F

k คือ จำนวนระดับการทดลอง

c_j คือ สัมประสิทธิ์การเปรียบเทียบ

n_j คือ จำนวนคนในระดับการทดลอง j

การเปรียบเทียบความมีนัยสำคัญ ค่าเปรียบเทียบต้องใหญ่กว่าค่า S

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย